

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXX. — Izdan in razposlan dne 13. junija 1901.

Vsebina: Št. 66. Zakon o napravi vodnih poti in izvedbi uravnav rek.

66.

Zakon z dne 11. junija 1901. l.

o napravi vodnih poti in izvedbi uravnav rek.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Vodne poti, namreč:

- a) plovstven vodotok od Donave do Odre,
- b) plovstven vodotok od Donave do Voltave poleg Budejovic s kanalizacijo Voltave vred od Budejovic do Prage,
- c) plovstven vodotok od Donava-Odra-vodotoka do srednje Labe s kanalizacijo Labnega kosa vred od Melnika do Jaromera,
- d) plovno zvezo od Donava-Odra-vodotoka do porečja Visle in do nekega plovnega kosa Dnestra

naj napravi država, ako se dežela, v kateri je napraviti enega pod a do b imenovanih vodotokov ali vodotokovih delov, oziroma se nahaja eden gori navedenih rečnih kosov, ki jih je kanalizovati, zaveže plačati leten prispevek, ki zadostuje za obrestovanje in amortizacijo osmine onih zadolžnic, katere se

izdadó za napravo dotičnega vodotoka ali vodotokovega dela, oziroma za kanalizacijo dotičnega rečnega kosa (a do d).

V ta namen ima dežela pravico, pritegniti si deležnike (interesente).

Prispevki dežel naj se dajejo po meri plačil, katera zadenejo državo iz tega povoda in naj prestopanejo, kadar so dohodki dotičnega vodotoka, odbivši vzdržavne in obratne troške, dve leti zaporedoma presežali znesek, potreben za obrestovanje in amortizacijo imenske glavnice tega vodotoka.

§. 2.

Skrb za prispevke iz deželnih sredstev, in pa način, kako je pritezati deležnike, ki pridejo v poštev v posameznih kraljevinah in deželah, pridržuje se deželnemu zakonodajstvu.

Deželni prispevek se more, ako se o tem dogovorita državna uprava in dotična dežela, opraviti tudi tako, da dežela priskrbi posamezne v stavbnih projektih nameravane naprave (pristane, pristajališča, dovozne ceste itd.), odstopi zemljiško last, privoli stvarne pravice in prepusti vodne pravice, dostavi gradivo, in pa kako drugače pripravi stvari ali delo.

§. 3.

Za enotno vodstvo v §. 1 natančneje označenih del je primerno poskrbeti.

Postaviti je pridodan svet iz strokovnjakov v zastopnikov deležnikov. Polovico udov pridodanega svet naj imenuje vlada, drugo polovico deželni odbori udeleženih dežel.

Natančneje določila o številu in razdelitvi udov in o poslovodstvu je izdati ukazoma. Sestavlja je ta pridodani svet se je ozirati na koristi trgovine, industrije, obrta, kmetijstva in gozdarstva in pa delavstva.

§. 4.

Vodne poti, katere je napraviti po §. 1 tega zakona, upravlja in pa davščine in pristojbine za rabo vodnih poti in k njim spadajočih naprav ustanavlja in pobira država.

Ustanavlja te davščine in pristojbine je kar najbolj moči, seobno z ustreznimi tarifnimi naredbami, meriti na brambo domače pridelave.

§. 5.

Da se zagotovi uravnava tistih rek na Češkem, Moravskem, Sleškem, v Galiciji, na Dolenjeavstrijskem in Gorenjeavstrijskem, katere tvorijo z vodotoki ter rekami, ki so kanalizovane, ali se kanalizujejo, enotno vodno omrežje ter imajo, bodi si zavoljo dovajanja vode, bodi si z ozirom na prodno gibanje poseben pomen za dotične vodne poti, je takoj prirediti obravnave z udeleženi kraljevinami in deželami, pri čemer naj se uporabljajo za denarne dajatve kraljevin in dežel načela, ki dosedaj veljajo pri takih naredbah. Uravnava teh rek je najpozneje istočasno začeti z napravo vodotokov (§. 6, odstavek 1).

Za vse ostale vodne toke v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, za katere se pokaže uravnava potrebna, jo je kar najhitreje prirediti, in čim so zagotovljena dotična pripravna dela, kar najprej začeti.

Za izvedbo takih uravnav potrebno povišanje letnega državnega prispevka za zboljševalni zalog je ustanoviti s posebnim zakonom.

Vpostavljanja dotacij za vodne stavbe v vsakokratne državne proračune se to ne dotika.

§. 6.

Napravo v §. 1 označenih vodnih poti, za katere so se se strani zastopov dotičnih dežel ukrenila pritrčila po zmislu §. 1, je začeti najpozneje v letu 1904.

Potrebna pripravna dela je tako pravočasno izvesti, da se bode moči držati tega časa ter napravo izvršiti v 20 letih najpozneje.

§. 7.

Pri napravi vodotokov in kanalizaciji rek, je, kolikor uspešno napredovanje dela to pripušča, opravek dajati domačim tehnikom in delavcem ter domači industriji.

§. 8.

Troške za napravo v §. 1 označenih vodnih poti in rečnih uravnav, ki jih je izvesti po §. 5, odstavku 1, je, ako potreba, v kolikor se ti troški niso založili z dajatvami dežel ali drugih deležnikov, oziroma iz zboljšalnega zaloga, nabaviti z zajmom, ki obrestuje davka prosto s 4 odstotki največ, slove na kronsko vrednoto in se razdolži v 90 letih.

Vlada se pooblašča, od tega zajma v gradbeni dobi 1904 do konca 1912 izdati največinski znesek za 250 milijonov kron nominale. Iz tega doseženo izkupilo se sme uporabiti samo v založbo napravnih troškov v §. 1 označenih vodnih poti in v §. 5, odstavku 1, nameranih uravnav.

Iz najmovega izkupila je nameniti znesek v največinski izmeri za 75,000.000 K za omenjene uravnave.

Vlada ima dolžnost vsako leto, vpodajoč državni proračun, predložiti izkaz, iz katerega je moči natanko razvideti zneske na račun omenjenih 250 milijonov kron nominale izdanih zadolžnic, in pa uporabo njih izkupila v zadnji pretekli računski dobi ter dela, kar jih je bilo v tem času.

§. 9.

Založbo potrebščine, kar se je pokaže po letu 1912., je pravočasno zagotoviti s posebnim zakonom.

§. 10.

Vlada se pooblašča mér (traso) in tehnično napravo v §. 1 omenjenih vodnih poti ustanoviti poslušavši deželne odbore dotičnih dežel.

Vsak odstop od programa, ustanovljenega po določilih §. 1 za vodne poti, ki jih je napraviti, in vsaka razširjava programa čez meje §. 1 potrebuje posebnega zakonitega dovolila.

§. 11.

Za založbo letninskega bremena, ki nastane iz oddaje zajma, je finančni minister dolžan pred začetkom dela (§. 6), ako stvar tako nanese, predložiti nasvete v ustavno obravnavo.

§. 12.

Za pripravna dela (§. 6, alineja 2) potrebne zneske je vsako leto zahtevati v državnem proračunu.

§. 13.

Za dela, oznamljena v §. 1 in §. 5, odstavku 1, pristoji razlastilna pravica, seosebno tudi pravica celoma ali deloma odtegniti zasebne vode in vodne pravice, pri čemer naj se za izvedbo razlastitve zmislu primerno uporabljajo določila zakona z dne 18. februarja 1878. l. (drž. zak. št. 30), o razlastitvi v napravo in obratovanje železnice.

O nareji in izvedbi projektov se je kolikor moči ozirati na koristi vodnega gospodarstva in seosebno na to, da bode potrebščina pitne in pa tiste vode, ki je potrebna za gospodarstvo in za primere požarne nevarnosti za občine, kraje in selišča, založena.

Pri ustanovitvi projektov in pa pri obratu umetnih vodnih poti se je kolikor moči seosebno tudi ozirati na obstoječe poljedelske zboljšave (melioracije), tako imenoma na namakanja in osuševanja, pri čemer je pa tudi po možnosti delati na to, da bode moči v zvezi z novimi vodnimi potmi novo narediti take kmetijski obrat pospešujoče naprave. Pri tem se je v prvi vrsti ozirati na koristi kmetijskega zemljiškega posestva.

Vse stvari, ki merijo na ustanovitev in izvedbo projektov za naprave, oznamene v §. 1, in pa na to mereče odloke spadajo v pristojnost v grad-

beno izvedbo poklicanega trgovskega ministrstva, katero naj se dogovarja z drugimi udeleženi ministri.

Natančnejša določila se izdadó ukazoma.

§. 14.

Kakor hitro se začne katera v §. 1 in §. 5, odstavku 1, navedenih naprav, imenuje trgovski minister dogovorno z ministrom notranjih stvari potrebno število obrtnih nadzornikov, katerih delavnost obsega v zmislu zakona z dne 17. junija 1883. l. (drž. zak. št. 117), nadzorovanje dotičnih gradbenih, zemeljskih in vodnih gradbenih del. Na te obrtne nadzornike se uporabljajo vsa določila oznamljenega zakona. Oni so udje pridodanega sveta (§. 3). Po potrebi jim je pridati potrebne pomožne organe. Ti obrtni nadzorniki imajo seosebno dolžnost, v poročilih, ki jih naj oddajajo vsako leto, sestaviti natančne povedbe o mezdah, stanovanjskih in zdravstvenih razmerah pri izvedbi oznamjenih naprav delajočih delavskih oseb, in pa o načinu, kako se oddajajo dela, in o delovnem času.

Z nastavo in uradovanjem teh obrtnih nadzornikov provzročeni troški spadajo med bremena gradbenih zalogov.

V nadziranje zdravstvenega stanja med delovnimi osebami, ki imajo opravke pri izvedbi oznamjenih naprav, je po potrebi nastaviti zdravniške organe.

§. 15.

Vsa določila VI. poglavja obrtnega reda, všteví določila §§. 88a, 96a, 96b se uporabljajo na vse vrste delavcev, ki imajo opravke pri izvedbi katere v §. 1 in §. 5, odstavku 1 navedenih naprav.

§. 16.

Pogodbe, vknjižbe, vloge in drugačne listine, s katerimi se v zagotovilo v §. 1 tega zakona oznamjenih naprav, zagotovi pridobitev zemljišča, privolitve stvarnih pravic, prepustitev vodnih pravic, dostava gradiva za gradbo in obrat, dajanje plačil v gotovini ali drugačnih, kakoršnih koli prispevkov, ali se ukrenejo dogovori za nabavo glavnice in gradbe oznamjenih naprav, izimši razprave v sodnem postopku v spornih stvareh, slednjič zajmi,

katere morebiti vzprejmó dežele, okraji in občine v nabavo za dospevke k troškom vodnih poti (§. 1) potrebne glavnice, uživajo prostost od kolkov in pristojbin.

Isto ugodnost uživajo vloge, načrti in drugi spisi, katere morebiti izročé dolžniki, in s katerimi se pripravlja izvedba teh naprav v tehničnem ali denarnim oziru.

Ugodnosti za zboljševalna podjetja, obsežene v §. 11 zakona z dne 30. junija 1884. l. (drž. zak. št. 116), se uporabljajo tudi na uravnave, omenjene v §. 5, odstavku 1.

§. 17.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu celokupnemu ministrstvu.

Na Dunaju, dne 11. junija 1901. l.

Franc Jožef s. r.

Koerber s. r.

Wittek s. r.

Spens s. r.

Rezek s. r.

Giovanelli s. r.

Welsersheimb s. r.

Böhm s. r.

Hartel s. r.

Call s. r.

Pietak s. r.